



Верховний
Суд

«Добросовісність в судовій практиці»

02 жовтня 2020 року



—
Верховний
Суд

Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати
Касаційного цивільного суду від 16 травня 2018 року у справі № 449/1154/14
(провадження № 61-1137св18)

Добросовісність (пункт 6 статті 3 ЦК) - це певний стандарт поведінки, що характеризується чесністю, відкритістю і повагою інтересів іншої сторони договору або відповідного правовідношення.



Верховний
Суд

Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати
Касаційного цивільного суду від 16 травня 2018 року у справі № 449/1154/14
(провадження № 61-1137св18)

Охорона інтересів добросовісного іпотекодержателя

Банк, як добросовісний іпотекодержатель, який поклався на дані реєстру прав на нерухомість, про те, що ОСОБА_9 був одноособовим власником житлового будинку, і тому уклав договір іпотеки. В такій ситуації відмова у задоволенні позову про звернення стягнення на предмет іпотеки суперечить захисту інтересів добросовісного іпотекодержателя.



Верховний
Суд

Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати
Касаційного цивільного суду від 06 березня 2019 року в справі № 317/3272/16-ц
(провадження № 61-156св17)

Фраудаторний поділ майна

Поділ спільного майна подружжя не може використовуватися учасниками цивільного обороту для уникнення сплати боргу боржником або виконання судового рішення про стягнення боргу. Боржник, проти якого ухвалене судове рішення про стягнення боргу та накладено арешт на його майно, та його дружина, які здійснюють поділ майна, діють очевидно недобросовісно та зловживають правами стосовно кредитора, оскільки поділ майна порушує майнові інтереси кредитора і направлений на недопущення звернення стягнення на майно боржника. Тому правопорядок не може залишати поза реакцією такі дії, які хоч і не порушують конкретних імперативних норм, але є очевидно недобросовісними та зводяться до зловживання правом.



Верховний
Суд

Доктрина *venire contra factum proprium* (заборони суперечливої поведінки)

Постанова Верховного Суду у складі Об'єднаної палати Касаційного цивільного суду від 10 квітня 2019 року у справі № 390/34/17 (провадження № 61-22315сво18)

«Доктрина *venire contra factum proprium* (заборони суперечливої поведінки), базується ще на римській максимі – «*non concedit venire contra factum proprium*» (ніхто не може діяти всупереч своїй попередній поведінці). В основі доктрини *venire contra factum proprium* знаходиться принцип добросовісності. Поведінкою, яка суперечить добросовісності та чесній діловій практиці, є, зокрема, поведінка, що не відповідає попереднім заявам або поведінці сторони, за умови, що інша сторона, яка діє собі на шкоду, розумно покладається на них».



Верховний
Суд

Доктрина *venire contra factum proprium* (заборони суперечливої поведінки)

Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати
Касаційного цивільного суду від 07 серпня 2019 року в справі № 496/1561/16-ц
(провадження № 61-10850св19)

У справі, яка переглядається, очевидно, що дії відповідача, який отримав від ОСОБА_1 грошові кошти в сумі 85 000,00 дол США для будівництва будинку на АДРЕСА_1, та погодився повернути кошти після продажу будинку, а згодом не вчиняє дій по реалізації вказаного будинку суперечить його попередній поведінці (отриманню коштів та встановленню обов'язку їх повернути після продажу будинку) і є недобросовісним.

За таких обставин, з врахуванням змісту частини третьої статті 212 ЦК України та того, що відповідач будинок не продав, реальних дій щодо його продажу не здійснив, і йому це не вигідно, колегія суддів вважає, що у відповідача існує обов'язок по поверненню отриманих грошових коштів і тому суд першої інстанції ухвалив правильне по суті рішення про їх стягнення, хоча й не застосував пункт 3 статті 6, статтю 212 ЦК України. Натомість апеляційний суд скасував обґрунтоване рішення суду першої інстанції.



Верховний
Суд

Доктрина *venire contra factum proprium* (заборони суперечливої поведінки)

Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати
Касаційного цивільного суду від 30 липня 2020 року в справі № 357/7734/18
(провадження № 61-19170св19)

Застосування доктрини *venire contra factum proprium* (заборони суперечливої поведінки) є засобом для недопущення недійсності оспорюваного правочину всупереч принципу добросовісності, а не підставою для визнання його недійсним.



Верховний
Суд

Фраудаторні правочини

Постанова Великої Палати Верховного Суду від 03 липня 2019 року
у справі № 369/11268/16-ц (провадження № 14-260цс19)

Позивач вправі звернутися до суду із позовом про визнання договору недійсним, як такого, що направлений на уникнення звернення стягнення на майно боржника, на підставі загальних засад цивільного законодавства (пункт 6 статті 3 ЦК України) та недопустимості зловживання правом (частина третя статті 13 ЦК України), та послатися на спеціальну норму, що передбачає підставу визнання правочину недійсним, якою може бути як підстава, передбачена статтею 234 ЦК України, так і інша, наприклад, підстава, передбачена статтею 228 ЦК України.